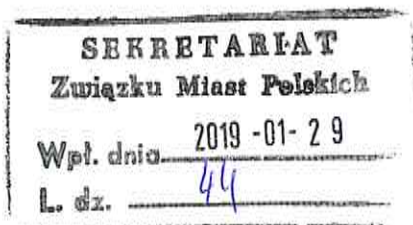

Warszawa, dnia 22 stycznia 2019 r.

**PREZES
URZĘDU REGULACJI ENERGETYKI**

DRR.WMR.7113.32.2018.SG

Pan
Zygmunt Frankiewicz
Prezes Związku Miast Polskich
ul. Robocza 42
61-517 Poznań

W odpowiedzi na Pana pismo z dnia 3 grudnia 2018 r. w sprawie wniosku o zbadanie cen energii elektrycznej i podjęcia stosownej interwencji w celu zapewnienia zrównoważenia interesów przedsiębiorstw energetycznych i odbiorców energii, o którym mowa w art. 23 ust. 1 Prawa energetycznego uprzejmie informuję, co następuje.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że Prezes URE jest organem administracji publicznej regulującym działalność przedsiębiorstw energetycznych. Zakres kompetencji Prezesa URE i zasady regulacji zostały określone w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2018 r. poz. 755, 650, 685, 771, 1000, 1356, 1629, 1637 i 2348).

Czynności realizowane przez Prezesa URE w związku z otrzymanymi sygnałami odnośnie wzrostu cen energii elektrycznej, podejmowane na podstawie przepisów ww. ustawy koncentrują się między innymi na identyfikacji zdarzeń mogących wskazywać na manipulację lub próbę manipulacji cenami na hurtowym rynku energii. W tym przypadku Prezes URE ściśle współpracuje z Towarową Giełdą Energii S.A. (dalej: „TGE”), pełniącą jednocześnie funkcję PPAT (ang. Person Professionally Arranging Transaction)¹⁾, która dysponuje największą bazą danych odnośnie działań podmiotów na platformie giełdowej. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w zachowaniach uczestników rynku działających na TGE wskazujących na stosowanie praktyk naruszających przepisy prawa lub interesy innych uczestników rynku, gromadzone informacje stanowią podstawę do podejmowania odpowiednich działań mających na celu zidentyfikowanie nieprawidłowych praktyk.

Prezes URE może podejmować działania w stosunku do podmiotów jedynie w przypadkach wyraźnie określonych w przepisach ustawy, które wyznaczają zakres przedmiotowy i rodzaj środków kontroli. Działania podejmowane przez Prezesa URE nie mają bezpośredniego wpływu na

¹⁾ W świetle art. 15 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1227/2011 w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (tzw. rozporządzenie REMIT) – PPAT, czyli osoba zawodowo organizująca transakcje, których przedmiotem są produkty energetyczne sprzedawane w obrocie hurtowym, która ma uzasadnione podstawy aby podejrzewać, że transakcja może stanowić naruszenie art. 3 (zakaz wykorzystywania informacji wewnętrznych) lub art. 5 rozporządzenia REMIT (zakaz manipulacji na rynku), zobowiązana jest powiadomić o tym niezwłocznie krajowy organ regulacyjny. Osoby zawodowo organizujące transakcje, których przedmiotem są produkty energetyczne sprzedawane w obrocie hurtowym, tworzą i utrzymują skuteczne mechanizmy i procedury mające na celu identyfikację przypadków naruszenia art. 3 lub 5 rozporządzenia REMIT.

bieżące funkcjonowanie hurtowego rynku energii, w tym w szczególności zorganizowanej platformy obrotu energią jaką jest TGE. W tym miejscu należy wskazać, że nadzór nad TGE sprawuje Komisja Nadzoru Finansowego.

Zgodnie bowiem z art. 23b ustawy – Prawo energetyczne, Prezes URE przeprowadza kontrolę lub prowadzi postępowanie wyjaśniające w sprawach manipulacji na rynku lub próby manipulacji na rynku lub niezgodnego z prawem wykorzystywania informacji wewnętrznej w zakresie produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym, które nie są instrumentami finansowymi. Pojęcia m.in. *manipulacji na rynku* lub *próby manipulacji na rynku* zostały zdefiniowane w przepisach art. 2 rozporządzenia REMIT.

Stosownie do przepisów rozporządzenia REMIT, manipulacja na rynku oznacza m.in.: zawieranie jakiejkolwiek transakcji lub składanie jakiegokolwiek zlecenia dotyczących produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym:

- które generują lub mogłyby generować fałszywe lub wprowadzające w błąd sygnały dotyczące podaży produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym, popytu na takie produkty lub ich ceny;
- poprzez którą to transakcję lub zlecenie osoba lub osoby działające w porozumieniu kształtują lub próbują kształtować cenę jednego lub kilku produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym na sztucznym poziomie, chyba że osoba zawierająca taką transakcję lub składająca takie zlecenie wykaże, że przyczyny jej działania są zgodne z prawem, a taka transakcja lub takie zlecenie są zgodne z praktykami rynkowymi przyjętymi na danym hurtowym rynku energii; lub
- które stosują lub próbują stosować fikcyjne mechanizmy lub wszelkie inne formy oszustwa lub podstępu, które generują lub mogłyby generować fałszywe lub wprowadzające w błąd sygnały dotyczące podaży produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym, popytu na takie produkty lub ich ceny.

Natomiast próba manipulacji na rynku oznacza m.in.: zawieranie jakiejkolwiek transakcji, składanie jakiegokolwiek zamówienia lub podejmowanie wszelkich innych działań dotyczących produktu energetycznego sprzedawanego w obrocie hurtowym z zamiarem:

- wygenerowania fałszywych lub wprowadzających w błąd sygnałów dotyczących podaży produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym, popytu na takie produkty lub ich ceny;
- kształtowania ceny jednego lub kilku produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym na sztucznym poziomie, chyba że osoba zawierająca transakcje lub składająca zlecenia wykaże, że przyczyny jej działania są zgodne z prawem, a taka transakcja lub takie zlecenie są zgodne z praktykami rynkowymi przyjętymi na danym hurtowym rynku energii; lub
- stosowania fikcyjnego mechanizmu lub innych form oszustwa lub podstępu, które generują lub mogłyby generować fałszywe lub wprowadzające w błąd sygnały dotyczące podaży produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym, popytu na takie produkty lub ich ceny.

Oznacza to, że Prezes URE **nie ma uprawnień do kontroli wszystkich zachowań** uczestników rynku działających na zorganizowanej platformie obrotu, tym bardziej jeżeli zachowania te noszą znamiona spekulacji i która w świetle przepisów prawa nie jest zabroniona. Prezes URE może podjąć działania określone w ustawie – Prawo energetyczne w przypadku powzięcia informacji o konkretnych działaniach określonych podmiotów, które mogą stanowić uzasadnione podejrzenie manipulacji lub próby manipulacji na rynku. Jednocześnie do ustawowych zadań Prezesa URE nie

należy monitorowanie rynku krajowego w zakresie podejrzenia manipulacji lub próby manipulacji. Mimo, że Prezes URE mógłby realizować to zadanie zgodnie z rozporządzeniem REMIT²⁾, to na etapie implementacji tego rozporządzenia do ustawy – Prawo energetyczne nie wpisano wprost takiego zadania do katalogu kompetencji Prezesa URE, jak również nie przewidziano odpowiednich środków finansowych na realizację tego zadania.

Ponadto należy wskazać, że w świetle § 38 ust. 1 i 2 Regulaminu obrotu Rynków Towarów Giełdowych Towarowej Giełdy Energii S.A., na giełdzie do 29 października 2018 r. nie obowiązywały ograniczenia wahań kursów.

Z powyższego względu istotne jest, aby zastrzeżenia dotyczące sytuacji na TGE poparte były odpowiednimi dowodami wskazującymi na uzasadnione podejrzenie manipulacji lub próby manipulacji dokonywanych przez uczestników rynku.

Jednocześnie, mając na uwadze wzrost cen energii energetycznej na TGE w ostatnich miesiącach 2018 r. wskazać należy, że Prezes URE na bieżąco monitoruje aktualną sytuację na hurtowym rynku energii zarówno w obszarze rynku giełdowego organizowanego przez TGE, jak i w zakresie kontraktów bilateralnych (OTC). Należy zwrócić uwagę, że możliwą przyczyną wzrostu cen energii elektrycznej może być w pewnym stopniu nie tylko ewentualna manipulacja na rynku, ale również czynniki o charakterze fundamentalnym.

Niezależnie od powyższego uprzejmie informuję, że w związku z zaobserwowanym w I półroczu 2018 r. znacznym wzrostem cen energii elektrycznej na rynku giełdowym prowadzonym przez TGE, w szczególności na instrumencie kwartalnym BASE_Q-3-18, Prezes URE po dokładnej analizie zgromadzonych w tej sprawie materiałów i dokumentów, korzystając z uprawnienia wynikającego z art. 23p ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne, uznał, że konieczne jest przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego związanego z ewentualnymi możliwymi próbami manipulacji na rynku. W związku z powyższym Prezes URE, na podstawie udokumentowanych informacji na temat składanych zleceń sprzedaży i kupna oraz transakcji zawieranych przez konkretnych uczestników rynku w konkretnych dniach na instrumencie BASE_Q-3-18, zarządził przeprowadzenie w terminie od dnia 2 lipca 2018 r. do dnia 2 stycznia 2019 r. postępowania wyjaśniającego, którego celem było ustalenie, czy zachodzi uzasadnione podejrzenie manipulacji lub próby manipulacji na rynku, określonej w przepisach rozporządzenia REMIT.

Postępowanie wyjaśniające może trwać nie dłużej niż 6 miesięcy. Po jego zakończeniu Prezes URE może – zgodnie z art. 23p ust. 6 ustawy – Prawo energetyczne – złożyć zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa albo wszcząć kontrolę REMIT albo zarządzić zamknięcie postępowania wyjaśniającego.

Mając na uwadze powyższe, w dniu 19 grudnia 2018 r. Prezes URE poinformował o zakończeniu ww. postępowania dotyczącego wzrostu cen energii elektrycznej w pierwszej połowie 2018 r. w kontraktach notowanych na TGE S.A. Dokumentacja zgromadzona w tym postępowaniu została skierowana do prokuratury.

²⁾ Rozporządzenie REMIT w art. 1 przewiduje monitorowanie hurtowych rynków energii przez Agencję ds. organów Regulacji Energetyki w ścisłej współpracy z krajowymi organami regulacyjnymi. Dodatkowo zgodnie z art. 7 ust.2 rozporządzenia REMIT „Krajowe organy regulacyjne współpracują na szczeblu regionalnym oraz z Agencją przy monitorowaniu hurtowych rynków energii, o którym mowa w ust. 1. W tym celu krajowym organom regulacyjnym zapewnia się dostęp do stosownych informacji będących w posiadaniu Agencji, zgromadzonych zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu, z zastrzeżeniem art. 10 ust. 2. Krajowe organy regulacyjne mogą również monitorować działalność handlową, której przedmiotem są produkty energetyczne sprzedawane w obrocie hurtowym, na szczeblu krajowym”.

Na podstawie posiadanych informacji Prezes URE w dniu 19 grudnia 2018 r. zarządził kolejne postępowanie wyjaśniające w ramach rozporządzenia REMIT dotyczące działań uczestników rynku na TGE S.A. w odniesieniu do kontraktów rocznych z dostawami energii elektrycznej na 2019 r. (instrument BASE_Y-19).

Szczegóły odnośnie tego postępowania są zamieszczone na stronie internetowej Urzędu Regulacji Energetyki pod adresem:

<https://www.ure.gov.pl/pl/urzad/informacje-ogolne/aktualnosci/7956.Kolejne-postepowanie-Prezesa-URE-dotyczace-badania-ewentualnych-manipulacji-na-r.html>

Przepisy karne za dokonywanie manipulacji na rynku zostały określone w art. 57a ustawy – Prawo energetyczne i przewidują grzywnę, karę ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

Niezależnie od powyższego uprzejmie informuję, że, w związku z występującymi w 2018 r. dynamicznymi wzrostami cen energii elektrycznej, w dniu 28 grudnia 2018 r. została uchwalona ustawa o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 poz. 2538), która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2019 r.

Należy zaznaczyć, iż zgodnie z art. 5. ww. ustawy:

„1. W 2019 r. ceny i stawki opłat zawarte w taryfie lub zbiorze cen i stawek opłat za energię elektryczną opracowywanym przez przedsiębiorstwo energetyczne i wprowadzanym jako obowiązujący dla określonych w nim odbiorców, zwanym dalej „cennikiem energii elektrycznej”, przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się:

1) przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej – określa się w wysokości nie wyższej niż ceny i stawki opłat brutto stosowane w dniu 31 grudnia 2018 r., uwzględniając zmniejszenie stawek opłaty przejściowej, o której mowa w art. 11b ust. 1 ustawy zmienianej w art. 2³;

2) obrotem energią elektryczną – określa się w wysokości nie wyższej niż ceny i stawki opłat brutto stosowane w dniu 30 czerwca 2018 r., uwzględniając zmniejszenie stawki podatku akcyzowego na energię elektryczną, o której mowa w art. 89 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1⁴, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. W przypadku gdy przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ceny i stawki opłat w taryfie lub cenniku energii elektrycznej na 2019 r. zostały ustalone na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, przedsiębiorstwo energetyczne, w terminie do dnia 30 stycznia 2019 r., wystąpi do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, zwanego dalej „Prezesem URE”, z wnioskiem o zmianę taryfy lub uwzględnia w cenniku energii elektrycznej ceny i stawki opłat ustalone zgodnie z ust. 1.

3. Przedsiębiorstwo energetyczne jest obowiązane do uwzględnienia cen i stawek opłat, o których mowa w ust. 1, w rozliczeniu z odbiorcą za okres od dnia 1 stycznia 2019 r.”.

³ Ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1571)

⁴ Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1114, z późn. zm.)

Z kolei art. 6 ust 1 tej ustawy stanowi, iż „Przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie obrotu energią elektryczną, które po dniu 30 czerwca 2018 r. zawarło umowy sprzedaży energii elektrycznej lub umowy kompleksowe:

1) z ceną lub stawką opłaty wyższą od ceny lub stawki opłaty wynikającej z ostatnio obowiązującej umowy, albo

2) po raz pierwszy z odbiorcą końcowym, z ceną lub stawką opłaty wyższą niż cena lub stawka opłaty wskazana w taryfie lub cenniku energii elektrycznej, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2

– jest obowiązane do zmiany warunków tej umowy nie później niż do dnia 1 kwietnia 2019 r., ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2019 r.”

Z upoważnienia

Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki

PREZES

Małgorzata Kozak

